

A l'image de Rabbi 'Hiya, un scribe entouré d'enfants.

Rabbi 'Hiya, confectionneur de livres

Une Tora du réel

Le Talmud rapporte une légende à propos d'un grand maître: Rabbi 'Hiya. Ce dernier met tout en œuvre pour que la Tora ne soit pas oubliée par le peuple.

Cependant, il ne se contente pas d'enseigner mais se préoccupe également de confectionner les livres d'étude en semant le lin, chassant ou écrivant...

בבא מציעא דף פה עמוד ב

אמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגדה על מה אבדה הארץ, דבר זה אמרו חכמים ולא פירשוהו, אמרו נביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו. שנאמר ויאמר ה' על עזבם את תורת אשר נתתי לפניהם. אמר רב יהודה אמר רב: שלא ברכו בתורה תחילה. אמר רב חמא: מאי דכתיב בלב נבון תנוח חכמה ובקרב כסילים תודע. בלב נבון תנוח חכמה - זה תלמיד חכם בן תלמיד חכם, ובקרב כסילים תודע - זה תלמיד חכם בן עם הארץ. אמר עולא: היינו דאמרי אינשי: אסתירא בלגינא קיש קיש קריא. אמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא: מאי דכתיב קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדניו, אטו לא ידעינן דקטן וגדול שם הוא? אלא, כל המקטין עצמו על דברי תורה בעולם הזה - נעשה גדול לעולם הבא, וכל המשים עצמו כעבד על דברי תורה בעולם הזה - נעשה חפשי לעולם הבא

ריש לקיש הוה מציין מערתא דרבנן, כי מטא למערתיה דרבי חייא איעלמא מיניה. חלש דעתיה, אמר: רבונן של עולם לא פלפלתי תורה כמותו? יצתה בת קול ואמרה לו: תורה כמותו פלפלת, תורה כמותו לא ריבצת. כי הווי מניצו רבי חנינא ורבי חייא, אמר ליה רבי חנינא לרבי חייא: בהדי דידי קא מינצית? חס ושלום, אי משתכחא תורה מישראל מהדרנא לה מפילפולי! - אמר ליה רבי חייא לרבי חנינא: בהדי דידי קא מינצית? דעבדי לתורה דלא תשתכח מישראל? מאי עבידנא, אזלינא ושדינא כיתנא, וגדילנא נישבי, וצידנא טבי ומאכילנא בשרייהו ליתמי, ואריכנא מגילתא וכתבנא חמשה חומשי, וסליקנא למתא ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי שיתא סדרי, ואמרנא להו: עד דהדרנא ואתינא - אקרו אהדדי ואתנו אהדדי, ועבדי לה לתורה דלא תשתכח מישראל. היינו דאמר רבי: כמה גדולים מעשי חייא

Talmud Bavli, traité Baba métsia, page 85b

. Rav Yéhouda rapportait au nom de Rav :

Comment comprendre le verset « *Quel est l'homme assez sage pour le comprendre ? Et à qui la bouche de l'Eternel l'a-t-elle révélé, pour qu'il le communique ? Pourquoi ce pays est-il ruiné, dévasté comme le désert où personne ne passe ?* »

Cette question [pourquoi le pays est-il dévasté] a été posée aux Sages et aux Prophètes qui ne surent répondre. C'est donc Dieu lui-même qui y répondit : « *L'Eternel l'a dit: C'est parce qu'ils ont abandonné la loi que je leur avais proposée, parce qu'ils n'ont pas écouté mes ordres et ne les ont pas suivis* ». Rav Yéhouda enseignait au nom de Rav : ils n'ont en fait pas prononcé la bénédiction avant l'étude.

. Rav Hama enseignait :

Que signifie le verset : « *La sagesse réside dans un cœur intelligent ; elle se fait remarquer parmi les sots* » ?

La sagesse réside dans un cœur intelligent – c'est un Sage fils de Sage

Elle se fait remarquer parmi les sots – c'est un Sage fils d'ignorant

Oula ajoutait : cet enseignement correspond au dicton populaire « une seule pièce dans la tirelire fait beaucoup de bruit ».

. Rabbi Yrmyia apostropha un jour Rabbi Zira :

Que signifie le verset : « *Petits et grands sont là-bas ; l'esclave y est libre de son maître* ».

Ne sait-on pas que petits et grands sont là-bas [dans le monde futur] ? Il faut donc comprendre ainsi : tout celui qui se fait petit devant les paroles de Tora dans ce monde-ci est rendu grand dans le monde futur ; tout celui qui se rend esclave devant les paroles de Tora dans ce monde-ci est rendu libre dans le monde futur.

Reish Lakish signalait les sépultures des Sages [pour ne pas que les cohanim ne se rendent impurs – Rashi]. Lorsqu'il arriva à celle de Rabbi 'Hiya, elle lui fut cachée.

Il en fut affaibli et dit : « Maître du monde, n'ai-je pas analysé la Tora tout autant que lui ? »

Un écho céleste lui répondit : « Certes, mais tu ne l'as pas diffusé autant que lui ».

Lorsque Rabbi Hanina et Rabbi 'Hiya se disputaient, Rabbi Hanina disait :

« C'est avec moi que tu te disputes ? Moi qui suis capable, si la Tora était oubliée, de la restituer par la puissance de mes analyses ! »

Ce à quoi Rabbi 'Hiya répondait : « C'est avec moi que tu te disputes ? Moi qui fais en sorte que la Tora ne soit pas oubliée ! Je sème du lin, tresse des filets, chasse des cerfs ; de leur chair, je nourris des orphelins et avec leur peau je prépare des parchemins sur lesquels j'écris les cinq livres de la Tora. Je vais ensuite en ville et apprends les cinq livres à cinq enfants, enseigne les six ordres de la michna à six autres en leur enjoignant de s'enseigner les uns aux autres le temps que je revienne.

C'est pourquoi Rabbi disait : combien sont grandes les œuvres de 'Hiya !